

2021-01-29

Regionstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Tilläggsöverenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård för graviditet, förlossning och eftervård, 2021-2022

Ärendenr: 20/01609

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 29 januari 2021 beslutat

att för sin del godkänna förslag till överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om Tilläggsöverenskommelse med staten om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård för graviditet, förlossning och eftervård, 2021-2022, samt

att i en skrivelse informera regionerna om överenskommelsen.

Bakgrund

Alla föräldrar ska kunna känna sig trygga och säkra hela vägen – före, under och efter graviditet. Sedan 2015 genomför regeringen en satsning på förlossningsvården och kvinnors hälsa, i syfte att stärka vården samt bidra till en mer jämlik hälsa och jämställd vård. Satsningen sker genom överenskommelser mellan staten och SKR.

I december 2019 träffade regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) överenskommelsen Ökad tillgänglighet och jämlikhet i mödrahälso- och förlossningsvården samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa 2020–2022 omfattande 970 miljoner kronor. Den treåriga överenskommelsen innefattar mål om en tydlig vårdkedja, att eftervården utvecklas och stärks, att rätt vård för eventuella skador ska vara lättillgänglig, att relevant kompetens finns tillgänglig för den födande kvinnan under förlossningen, att föräldrar känner trygghet, att evidensbaserad kunskap finns tillgänglig för personalen och att det finns goda förutsättningar för forskning.

Mot denna bakgrund har staten och SKR enats om att ingå en tvåårig tilläggsöverenskommelse om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård för graviditet, förlossning och eftervård som komplement till den treåriga överenskommelsen Ökad tillgänglighet och jämlikhet i mödrahälso- och

förlossningsvården samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa. Användningen av de medel som avsätts inom ramen för tilläggsöverenskommelsen ska bidra till genomförande av ytterligare insatser för att bland annat stärka vårdkedjan och eftervården för kvinnor efter förlossningen 2021–2022.

Regeringen och SKR är överens om att regionerna ska genomföra insatser för:

- Att utveckla en sammanhållen, jämlik och personcentrerad vårdkedja baserat på kvinnors olika behov från graviditet till förlossning och eftervård. Regionerna ska säkerställa att vårdkedjan är tydlig och att vården är tillgänglig för de kvinnor som drabbas av komplikationer, förlossningsskador och psykiska besvär i samband med graviditet och efter förlossning.
- Att erbjuda en tillgänglig och jämlik eftervård baserad på bästa möjliga kunskap.
- Att det finns utpekad relevant kompetens utifrån kvinnors olika behov genom hela vårdkedjan inklusive eftervården. Kompetensen ska även vara tillgänglig för de kvinnor som söker vård för besvär en längre tid efter förlossningen.
- Att hantera den uppskjutna screeningverksamheten av HPV viruset som orsaker livmoderhalscancer och mammografi genom till exempel utvecklade arbetssätt, moderna analysmetoder och digitala lösningar.
- Att personer som utsatts för sexuellt våld och könsstympning ska få tillgång till en god vård baserad på bästa möjliga kunskap.

Vårdkedjan och eftervården är ett starkt fokus i tilläggsöverenskommelsen. Insatserna ska bidra till en sammanhållen vårdkedja med ökad kontinuitet. Vårdkedjan ska utvecklas och arbetssätten ska anpassas utifrån kvinnors individuella behov inklusive anpassningar för förlossningsrädsla och riskfaktorer. Hänsyn ska även tas till ökad risk för intrauterin fosterdöd.

Som ett led i arbetet ska regionerna med stöd av SKR ta fram en beskrivning av vårdkedjan och hur olika moment i vården länkas samman. Tydlig information till den födande kvinnan och hennes närstående är centralt.

För att sträva mot en än mer jämlik vård ska regionerna genomföra insatser för att motverka språkliga och kulturella tillgänglighetsbarriärer inom mödrahälsovården, förlossningsvården och eftervården.

Tilläggsöverenskommelsen syftar också till att stötta eftervården i arbetet att upptäcka, diagnostisera och behandla komplikationer, skador eller psykiska besvär efter förlossningen. Detta inkluderar att inom neonotalvården, stärka kvinnan och hennes närståendes delaktighet och det psykosociala stödet. Medlen ska användas för

att säkerställa att det inom varje region finns en samlad eller utpekad och relevant kompetens för att möta kvinnors olika behov av vård och behandling som kan uppstå under graviditet, i samband med och efter förlossning.

Medlen ska också användas till att stimulera stärkt och långsiktigt hållbar kompetens samt likvärdig vård över hela landet för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning. Det är viktigt med en tydlig vårdkedja för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning.

Tilläggsöverenskommelsens omfattning uppgår till totalt 481 miljoner kronor för 2021, varav 445 miljoner kronor utbetalas till regionerna för arbete i enlighet med uppsatta mål och insatser utifrån lokala behov, 33 miljoner kronor till särskilda insatser och 3 miljoner kronor utbetalas till SKR för stöd och samordning av tilläggsöverenskommelsen.

Beslut om utbetalning till regionerna 2021 samt för de belopp som kommer att gälla för 2022 kommer att fattas genom särskilda regeringsbeslut.

Tilläggsöverenskommelsen redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knappe
Ordförande